

ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA (2009)

Ciljevi

Član 2

Zaštita vazduha ostvaruje se:

- 1) uspostavljanjem, održavanjem i unapređivanjem jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom vazduha;
- 2) utvrđivanjem i ostvarivanjem mera kako bi se sprečile ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi ili životnu sredinu;
- 3) sprečavanjem i smanjenjem zagađenja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promene;
- 4) praćenjem, pribavljanjem i procenjivanjem odgovarajućih podataka o kvalitetu vazduha;
- 5) obezbeđivanjem dostupnosti podataka o kvalitetu vazduha;
- 6) izvršavanjem obaveza iz potvrđenih međunarodnih ugovora;
- 7) međunarodnom saradnjom i osiguranjem dostupnosti tih podataka javnosti.

Ovlašćenja i dužnosti u zaštiti i poboljšanju kvaliteta vazduha

Član 4

Zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha obezbeđuju, u okviru svojih ovlašćenja, Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, privredna društva, preduzetnici, kao i druga pravna i fizička lica.

Svi koji u obavljanju delatnosti utiču ili mogu uticati na kvalitet vazduha dužni su da:

- obezbede tehničke mere za sprečavanje ili smanjivanje emisija u vazduh;
- planiraju troškove zaštite vazduha u okviru investicionih i proizvodnih troškova;
- prate uticaj svoje delatnosti na kvalitet vazduha;
- obezbede druge mere zaštite, u skladu sa zakonom.

Praćenje kvaliteta vazduha i praćenje emisija u vazduh obavljaju nadležni organi državne uprave i pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje ove delatnosti.

Monitoring kvaliteta vazduha

Uslovi za vršenje monitoringa kvaliteta vazduha

Član 9

U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom vazduha uspostavlja se jedinstveni funkcionalni sistem praćenja i kontrole stepena zagađenja vazduha i održavanja baze podataka o kvalitetu vazduha.

Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, obezbeđuju monitoring kvaliteta vazduha.

Uslove za monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji Republike Srbije utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Sistem monitoringa kvaliteta vazduha

Član 10

Sistemom monitoringa kvaliteta vazduha uspostavlja se državna i lokalne mreže mernih stanica i mesta za fiksna merenja.

Državna mreža

Član 11

Državna mreža mernih stanica i mesta uspostavlja se za praćenje kvaliteta vazduha na nivou Republike Srbije.

Državna mreža sastavni je deo praćenja kvaliteta životne sredine i finansira se iz budžeta Republike Srbije.

Državna mreža uspostavlja se u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha, koji donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Uspostavljanje državne mreže

Član 12

Državnu mrežu čine merne stanice i mesta za merenje:

- 1) regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u vazduhu i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza;
- 2) kvaliteta vazduha u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima;
- 3) kvaliteta vazduha u zaštićenim prirodnim dobrima i zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara;
- 4) kvaliteta vazduha u područjima pod uticajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore;
- 5) alergenog polena.

Nadležnost nad državnom mrežom

Član 13

Ministarstvo se stara o sprovođenju Programa kontrole kvaliteta vazduha u državnoj mreži.

Praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži, u okviru svojih nadležnosti, vrše Agencija za zaštitu životne sredine, republička organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i ovlašćena pravna lica.

Lokalna mreža

Član 15

Lokalna mreža mernih stanica i mesta uspostavlja se za praćenje kvaliteta vazduha na nivou autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave.

Lokalnu mrežu čine dopunske merne stanice i mesta koje nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave određuju na osnovu merenja ili postupaka procene za zone za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.

Monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obavlja se prema programu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave a koji mora biti usklađen sa državnim programom.

Ministarstvo daje saglasnost na program kojim se uspostavlja lokalna mreža.

Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obezbeđuju se iz budžeta autonomne pokrajine i budžeta jedinice lokalne samouprave.

Nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave obavlja koordinaciju svih aktivnosti lokalne mreže.

Nadležni organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave obavlja poslove praćenja kvaliteta vazduha preko ovlašćenog pravnog lica.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može da osnuje pravno lice koje upravlja automatskim monitoringom kvaliteta vazduha, prati rad automatskih stanica, prikuplja i obrađuje podatke dobijene kontrolom kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži.

Merenja posebne namene

Član 16

U slučajevima kada postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenja vazduha koje može narušiti zdravlje ljudi i životnu sredinu moraju se obaviti namenska merenja nivoa zagađujućih materija.

Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave utvrđuje opravdanost osnovane sumnje i donosi odluku o merenjima

posebne namene koja sadrži način i rokove merenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno meriti.

Podaci o kvalitetu vazduha

Član 17

Nadležni organ autonomne pokrajine, ili jedinice lokalne samouprave, republička organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i ovlašćena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha iz državne i lokalne mreže, kao i rezultate merenja posebne namene, dostavljaju Agenciji, do 15. u mesecu za prethodni mesec, a godišnji izveštaj, najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.

Agencija, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da podatke učine dostupnim javnosti i objave u sredstvima javnog informisanja, elektronskim medijima, kao i na svojim veb-stranicama.

Podaci se koriste za ocenjivanje kvaliteta vazduha, kao i za izradu izveštaja o stanju kvaliteta vazduha i sastavni su deo informacionog sistema o kvalitetu vazduha.

Kategorije kvaliteta vazduha

Član 21

Prema nivou zagađenosti, na osnovu rezultata merenja, utvrđuju se sledeće kategorije kvaliteta vazduha:

- 1) prva kategorija - čist ili neznatno zagađen vazduh gde nisu prekoračene granične vrednosti nivoa ni za jednu zagađujuću materiju;
- 2) druga kategorija - umereno zagađen vazduh gde su prekoračene granične vrednosti nivoa za jednu ili više zagađujućih materija, ali nisu prekoračene tolerantne vrednosti ni jedne zagađujuće materije;
- 3) treća kategorija - prekomerno zagađen vazduh gde su prekoračene tolerantne vrednosti za jednu ili više zagađujućih materija.

Kategorije kvaliteta vazduha utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

Zaštita i unapređenje kvaliteta vazduha

Član 22

U zoni u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha prve kategorije sprovode se preventivne mere, radi sprečavanja zagađivanja vazduha preko graničnih vrednosti.

U zoni u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha druge kategorije sprovode se mere za smanjenje zagađivanja vazduha, radi dostizanja graničnih vrednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrednosti.

U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha treće kategorije sprovode se mere za smanjenje zagađivanja vazduha, radi kratkoročnog postizanja tolerantnih vrednosti i dugoročnog obezbeđivanja graničnih vrednosti.

V MERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA VAZDUHA

Mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha

Član 40

Mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanje kvaliteta vazduha obuhvataju:

- 1) propisivanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih izvora zagađivanja;
- 2) propisivanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja;
- 3) usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije;
- 4) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim proizvodima;
- 5) smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte;
- 6) postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 7) ostale mere za sprečavanje i smanjenje zagađenja.